

8.10 Pri takih prizadevanjih je treba upoštevati dosežke akademskih raziskovalcev na tem področju.

8.11 EESO Komisiji priporoča, da je o takem delu treba obvestiti javnost in ga predložiti v javno razpravo, zlasti v obliki zelene knjige, ki je temeljna podlaga, na kateri se lahko pripravi najustreznejši instrument Skupnosti.

8.12 EESO se zaveda, da se lahko ta velik prispevek k uresničitvi notranjega trga finančnih storitev uresniči samo z jasno

politično voljo držav članic pri spodbujanju pobude za uskladiitev zavarovalnega pogodbenega prava.

8.13 Evropski ekonomsko-socialni odbor zahteva, da se Evropski parlament pridruži tej pobudi in ji v svojem političnem programu dodeli ustrezno prednost ter ponovno izrazi svojo podporo cilju uskladitve obveznih predpisov splošnega dela zavarovalnega pogodbenega prava.

V Bruslju, 15. decembra 2004

Predsednica

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Anne-Marie SIGMUND

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o temi „Turizem in šport: prihodnji izzivi za Evropo“

(2005/C 157/02)

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 29. januarja 2004 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na temo: „Turizem in šport: prihodnji izzivi za Evropo“.

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, ki je pri tej zadevi zadolžena za pripravo del Odbora, je mnenje sprejela dne 10. novembra 2004, na osnovi osnutka, ki ga je predstavil poročevalec g. **PESCI**.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je na svojem 413. plenarnem zasedanju dne 15. in 16. decembra 2004 (seja dne 15. decembra 2004) sprejel naslednje mnenje s 144 glasovi za, 1 glasom proti in 2 vzdržanima.

Predgovor

Posamezniki, mesta in ljudstva se razvijajo z izmenjavo in delitvijo pozitivnih vrednot, ki jih navdihuje spoštovanje drugih in so usmerjene k vzajemnemu poznavanju, strpnosti, sprejemanju in vzajemni volji do izmenjave izkušenj in projektov.

V vse bolj dinamični družbi, ki so jo zaznamovale globoke družbene, geopolitične in tehnološke spremembe in v kateri mora iti razvoj vrednot skupaj z materialnim razvojem, se zdi najpomembneje izkoristiti vse priložnosti, ne glede na njihovo pomembnost, za ponovno potrditev in širjenje teh vrednot.

Turizem in šport sta sektorja, ki sama po sebi stremita k uresničevanju tega poslanstva. Njuna narava je družbena in kulturna, ne le ekonomska, medsebojno sta močno povezana, saj si delita nekatere temeljne vrednote, kot so intelektualna radovednost, pripravljenost na spremembe, odprtost do znanja in lojalno sočudenje.

Turizem in šport lahko poleg tega prispevata k uresničevanju ciljev, določenih z lizbonsko strategijo, ki želi do leta 2010 iz Evrope narediti najbolj konkurenčno na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Njun naraščajoči gospodarski vpliv je dejansko vzvod za gospodarstva držav Unije.

Ta prispevek je še pomembnejši sedaj, ko je bil sprejeto besedilo evropske ustavne pogodbe, ki turizem prvič priznava kot področje v pristojnosti Skupnosti. EESO meni, da je to prvi temeljni korak k evropski politiki razvoja, podpore in koordinacije turizma, zato je naklonjen temu, da se v osnutek ustavne pogodbe vstavi člen o športu.

1. Uvod

1.1 Turizem in šport sta sektorja, ki bosta morala imeti v prihodnosti vedno večjo vlogo pri gospodarski in družbeni blaginji Evrope. Njuna temeljna vloga je soglasno priznana na svetovni ravni.

1.2 Države in družbe vedno bolj stavijo na ta dva sektorja kot najprimernejša kanala za širjenje pozitivnih vrednot in sporočil ter razvoj trajnostnih gospodarstev z okoljskega in družbenega vidika.

1.3 Šport že od nekdaj privlači množice, ki delijo isto strast, zaradi katere neprestano potujejo, da bi spremljali športne dogodke, od najmanjših do največjih.

1.4 Turizem ponuja danes popoln seznam športnih zanimivosti, ki zlasti v zadnjih letih dosegajo velik uspeh, pri čemer večasih oživijo območja v delnem ali izrazitem zatonu ⁽¹⁾.

1.5 Nekatera prizorišča športnih dogodkov so tako postala turistične destinacije in obratno. Opažamo naraščajoče povezovanje teh dveh namembnosti, ki se vzajemno bogatita, s tem ko prinašata nove možnosti ponudbe in rasti.

1.6 Ta razvoj je povečal privlačnost teh destinacij ne samo za mlade in manj mlade, ampak tudi za invalide, ki lahko končno v svojem prostem času doživijo športno izkušnjo v novih in prijetnejših razmerah.

1.7 V letu 2002 je v Evropo prišlo 411 milijonov turistov iz tretjih držav, kar predstavlja več kot 5-odstoten vpliv na BDP in približno 58 % svetovnega turističnega trga. Vendar Svetovna turistična organizacija (WTO) predvideva, da bo evropski delež na svetovnem turističnem trgu kljub skoraj podvojenemu številu turistov do leta 2020 zaradi novih konkurentov padel na 46 %.

1.8 V okviru priprave tega mnenja je EESO v Rimu organiziral javno predstavitev mnenj na temo „Turizem in šport: prihodnji izzivi za Evropo“, na katerem so sodelovali visoki italijanski in evropski predstavniki iz turističnega in športnega sveta ter vodja Enote za turizem in vodja Enote za šport pri Evropski komisiji. To je bila priložnost za zelo koristno soočenje, ki je zbudilo številne predloge in teme za razmišljanje ⁽²⁾.

1.9 Na osnovi javne predstavitve mnenj v Rimu in upoštevajoč dejstvo, da je bil letošnji Svetovni dan turizma (27. september 2004) v organizaciji Svetovne turistične organizacije posvečen temi „Šport in turizem: dve gibalni razumevanja med ljudstvi, kulture in družbenega razvoja“ je EESO začrtal nekaj smernic

⁽¹⁾ Mesto Torino dobro prikazuje ta proces, saj so zaradi prihodnjih zimskih olimpijskih in paraolimpijskih iger 2006 zapuščena industrijska območja doživela preporod, uredili so nova predmestna območja, kar je spodbudilo vse sektorje lokalnega gospodarstva.

⁽²⁾ Javna predstavitev mnenj: Turizem in šport: prihodnji izzivi za Evropo, organizirana 22. aprila 2004 v Rimu v Nacionalnem svetu za gospodarstvo in delo (CNEL).

⁽³⁾ Glej opombo št. 3.

za razmišljanje o prihodnji politiki, ki bi bolje združevala analize in pomoči v teh dveh sektorjih.

1.10 V prihodnjih petnajstih letih bo Evropa, ki je leta 2004 že gostila evropsko prvenstvo v nogometu na Portugalskem in XXVII. olimpijske in paraolimpijske igre v Grčiji, prizorišče več športnih dogodkov svetovnega pomena, ki bodo močno vplivali na turistične in ekonomske tokove. Potovanje mednarodnih obiskovalcev z enega konca Evrope na drugega bo edinstvena priložnost za vse destinacije na celini.

2. Turizem in šport: prihodnji izzivi za Evropo

2.1 V prihodnjih letih bodo torej mediji z vsega sveta svojo pozornost za daljša obdobja usmerili na našo celino. Evropska unija se bo ob teh različnih priložnostih ⁽³⁾ znašla v središču obveščanja prek različnih kanalov in na raznih ravneh. Vsaj na določeni ravni se bo govorilo o Evropi, tudi v političnem, družbeno-kulturnem in turističnem ter seveda športnem smislu.

2.2 Vendar je predvsem pomembno, da bo to obdobje velikih športnih dogodkov za evropsko družbo pomenilo ne le gospodarsko priložnost, temveč tudi priložnost razmisliti in preskusiti določene kulturne in družbene vrednosti v luči rasti in trajnostnega razvoja.

2.3 Ti dogodki očitno ponujajo priložnost za razvoj in širjenje obsežne dejavnosti usposabljanja in izobraževanja pri prebivalstvu držav članic in vsega sveta. Posebno pozornost je treba nameniti mladim in skupinam, ki so slabše vključene v družbo, med katerimi so invalidi.

2.4 V pričakovanju turistične konkurenčnosti bodo prihodnja leta, tako bogata z velikimi športnimi dogodki svetovnega pomena, edinstvena priložnost za našo celino, ki bo tako lahko razvila in vrednotila trgovski pristop, usmerjen h kakovosti gostiteljstva in trajnosti ponujenih storitev.

2.5 Evropsko unijo sedaj sestavlja petindvajset držav z vsemi prednostmi, ki jih to prinaša za 450 milijonov prebivalcev novega ozemlja Skupnosti. To pomeni več dostopnih destinacij, več državljanov zajetih v mobilnost, več športnikov in dogodkov, ki jih bo treba kolikor mogoče hitro vključiti v celinske programe in poti.

3. Turizem in šport: strateška dvojica za Evropo

3.1 Turizem je miroljubna industrija, ki povezuje ljudstva in omogoča njihov soobstoj v duhu strpnosti in vzajemnega spoštovanja.

3.2 Turizem je pokazal, da lahko izboljša življenjske razmere milijonov ljudi v svetu, s tem da spodbuja pravičnejši in solidarnější gospodarski razvoj.

3.3 Njegov vpliv na zaposlovanje je velik. Na evropski ravni je v tem sektorju dejavnih več kot 2 milijona podjetij, ki zaposlujejo več kot 8 milijonov ljudi, ne da bi šteli posredno ustvarjena delovna mesta.

3.4 Turizem je dejansko horizontalen sektor, ki je bolj sposoben ustvariti delovna mesta kot drugi proizvodni sektorji.

3.5 Vendar je tudi sektor, ki je zelo občutljiv za negativne gospodarske razmere, mednarodne krize in sezonska nihanja, ki omejujejo njegov vpliv na dolgoročno zaposlovanje. Kljub temu je ta sektor vedno dokazal določeno splošno odpornost zaradi širše izbire ponudb, ki so zaradi svoje raznolikosti sposobne nadomestiti in odpraviti strukturne in priložnostne krize.

3.6 Izziv v prihodnjih letih bo oblikovanje in ohranitev družbeno in gospodarsko trdnega okvira v evropski petindvajseterici ter odprava vseh oblik družbene izključenosti. Treba bo poskrbeti, da bodo vsi imeli dostop do turizma in športa in tudi do kulture ter da se bodo tega lahko udeleževali ter zato predvideti objekte in naprave za zapostavljene družbene skupine.

3.7 Evropska komisija je glavne smernice začrtala že v sporočilu novembra 2001 z naslovom „Z roko v roki za prihodnost evropskega turizma“⁽¹⁾ ter v naslednjem sporočilu novembra 2003 z naslovom „Temeljne smernice za trajnost evropskega turizma“⁽²⁾. Teze teh dveh dokumentov je treba sedaj udejanjiti.

3.8 Vendar razvoja kakovostnega turizma ni mogoče načrtovati neodvisno od povezovanja z drugimi proizvodnimi sektorji in/ali sektorji za prosti čas družbe. In šport, pravi zbiralnik vrednot, kulture, pravil in idealov, je popolno dopolnilo za uresničevanje trajnostne rasti na vseh ravneh.

3.9 Šport je, kot turizem, danes bistveni del človeške dejavnosti v prostem času in hkrati dejavnik družbene rasti in gospodarskega razvoja z ogromnimi zmožnostmi.

3.10 Vrednote, ki jih podpira in ki, kot vemo, izvirajo iz prvih grških olimpijskih iger v 8. stoletju pr. n. št., so bolj kot kdaj koli aktualne in čaščene v politikah usposabljanja, namenjenih mladim.

3.11 Gospodarska razsežnost športa se je v zadnjih letih prekomerno povečala. Veliki športni dogodki so postali veliki trenutki skupinske in družbene mobilizacije, nosilci sporočil in vrednot po vsem svetu in pri vseh starostnih skupinah.

3.12 Športni dogodki so povzročili tudi pojav novih oblik turizma, ki tradicionalne počitnice povezujejo z možnostjo ukvarjanja z določeno športno dejavnostjo. Veliki dogodki imajo v tem pogledu vlogo magneta in ženejo ljudi, da se začnejo ukvarjati z novimi športnimi disciplinami.

3.13 Šport po eni strani izkorišča turistične infrastrukture in storitve, po drugi strani pa ustvarja turizem, ki ima koristi od športnih dogodkov, ki se odvijajo v turističnih krajih. Pomisliti je treba koliko ljudi potuje na svetovno prvenstvo v nogometu ali olimpijske igre in zlasti na možnost, ki jo imajo države gostiteljice za izboljšanje svoje prepoznavnosti.

3.14 To mnenje obravnava predvsem, vendar ne samo, velike športne dogodke, ki so ponavadi tisti, ki prinašajo največ koristi kulturi, družbi in gospodarstvu ter prepoznavnosti evropskih destinacij.

3.15 Kot velik športni dogodek razumemo na splošno in ne izključno dogodek, ki lahko mobilizira veliko množico turistov, ki preživijo najmanj eno noč v kraju tekmovanja in tako spodbujajo lokalno turistično industrijo.

3.16 Velik športni dogodek je lahko priložnost za promocijo vrednot, vedenja in praks, ki se jih lahko nato preizkuša in razvija v številnih lokalnih dejavnostih.⁽³⁾

3.17 Vendar se zapleten odnos, ki povezuje turizem in šport, uvršča v širšo mrežo, ki vključuje tudi družbo, kulturo in okolje. Današnji turist dejansko išče izkušnjo vedno bolj celostnih počitnic, ki hkrati zadovoljujejo potrebo po razvedrilu ter kulturna in športna pričakovanja.

⁽¹⁾ COM(2001) 665 final.

⁽²⁾ COM(2003) 716 final.

⁽³⁾ Lokalna prvenstva po kategorijah, medšolski in amaterski turnirji, regionalne športne prireditve, univerzijade itd.

4. Institucionalna raven

4.1 V preteklih letih je bila edina razpoložljiva pravna podlaga za izvajanje turistične politike Skupnosti člen 3(u) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ki je na splošno navajal ukrepe v turizmu. Za sektor, ki je tako pomemben za gospodarstvo veliko držav Unije, je bila to resna zavora pri izvajanju evropske turistične politike.

4.2 Turizem je področje izrazito transversalnega značaja, ki obsega skoraj vse proizvodne sektorje in storitve ter zahteva učinkovite ekonomije obsega, ne samo pri njegovem teritorialnem upravljanju, temveč tudi pri odločanju in političnem procesu, ki usmerja izbiro na tem področju.

4.3 Vendar smo predvsem po letu 1999 prisostvovali oživitvi interesa institucij Skupnosti za turizem.⁽¹⁾ EESO je pozorno spremljal to novo težnjo in z velikim zadovoljstvom sprejema uvrstitev *ad hoc* člena o turizmu v evropsko ustavo.⁽²⁾

4.4 Ta napredek končuje dolgo obdobje, v katerem je bil turizem potisnjen na obrobje, in je pogoj, potreben za institucionalno priznanje in vključitev tega sektorja v politike Evropske unije.

4.5 EESO pozdravlja dejstvo, da bo turizem odslej deležen resnično ciljno usmerjenih in posebnih evropskih ukrepov, pobud in programov. Zato se zavzema za ustanovitev organa za enoten nadzor na ravni Skupnosti, po zgledu evropskih agencij, zadolženih za določene sektorje.⁽³⁾

4.6 Seveda je hvalevredno, da se dejavnost Evropske unije usmerja k turistični politiki, ki izhaja iz trajnostnega razvoja v vseh njegovih oblikah.⁽⁴⁾

4.7 Evropska politika na športnem področju se opira na nekatere temeljne dokumente: med njimi so Evropska listina o športu iz leta 1992, Amsterdamska pogodba, ki je potrdila družbeni pomen športa, in deklaracija, priložena Pogodbi iz Nice, ki je potrdila njegovo posebnost med področji v pristojnosti Skupnosti.

⁽¹⁾ Od Evropskega akcijskega načrta za zaposlovanje v turizmu iz leta 1999 do sporočila Komisije z naslovom „Skupni pristop za prihodnost evropskega turizma“ z dne 13. novembra 2001, resolucije Evropskega parlamenta z dne 14. maja 2002 ali resolucije Sveta o prihodnosti evropskega turizma z dne 21. maja 2002 ali nazadnje sporočila Komisije z naslovom „Osnovne smernice za trajnost evropskega turizma“ iz novembra 2003.

⁽²⁾ Člen I-16 in člen III-181(a), Razdelek 3 A.

⁽³⁾ Na primer Evropska agencija za vrednotenje zdravil, Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu, Evropska agencija za varnost živil, Evropska agencija za okolje itd.

⁽⁴⁾ EESO je v tem procesu sodeloval z mnenjem na lastno pobudo „Vsem dosegljiv in socialno zdržen turizem“ (UL C 32 z dne 5. 2. 2004), s katerim je hotel prispevati k prihodnjim ukrepom pomoči.

4.8 Šport je med drugim tudi zaradi spodbude, ki jo je dobil na vrhu v Nici, našel pravo mesto v Ustavi za Evropo, sprejeti junija 2004, ki mu namenja poseben člen.⁽⁵⁾

4.9 Da bi poudarila socialni in vzgojni pomen športa, se je Evropska komisija odločila, da bo leto 2004 proglasila za „Evropsko leto izobraževanja s športom“. S tem želi usmeriti pozornost na ta sektor ter financirati projekte usposabljanja, osveščanja in razvoja v šolskih in obšolskih okoljih po vsej Uniji.

4.10 Pobuda je, čeprav z omejenimi sredstvi, omogočila tudi spodbujati mobilnost študentov, ki so tako lahko obiskali druge kraje zunaj kraja porekla ter združili željo po odkrivanju in potovanju z željo po ukvarjanju s svojim najljubšim športom.

4.11 Načini povezovanja med turizmom, športom in kulturo so eden od izzivov, ki jih moramo sprejeti v prihodnjih letih, da bi oživili evropsko gospodarstvo in spodbudili višjo raven socialne blaginje za vse.

4.12 Gre za prednostno nalogo glede na že omenjene cilje lizbonske strategije, ki morajo v vsakem primeru upoštevati tudi razvoj gospodarskega položaja držav Unije, tako da bi zagotovili trajno rast in razvoj.

4.13 To inovativno strategijo, usmerjeno k horizontalnemu povezovanju turizma, športa in kulture, se lahko na evropski ravni pripravi na posebnih delavnicah (organiziranih na Evropskem turističnem forumu ali Evropskem športnem forumu) in s podpiranjem inovativnih pobud (naprimer izmenjav študentov, kampanj osveščanja z namenom, da bi „športnega“ turista vključili v kulturno in družbeno življenje v kraju športnega dogodka, pa tudi tečaji za pridobivanje novih veččin itd.) V tem pogledu se zdi bistveno, da se k tem ukrepom prednostno priključijo civilno družbo in zasebne partnerje.

4.14 Pravno priznanje turističnega in športnega sektorja v evropski ustavi pomeni velik napredek za uresničitev teh ciljev, predvsem za promocijo in razvoj konkurenčnosti evropskih podjetij, ki delujejo v teh dveh sektorjih.

5. Varnost in olimpijsko premirje

5.1 Kot smo videli, bodo prihodnja leta zelo bogata s športnimi dogodki, ki se jih bodo udeležili milijoni ljudi z vsega sveta.

⁽⁵⁾ Člen I-16 in člen III-182, Razdelek 4.

5.2 To obdobje velikih potovanj, velikih športnih dogodkov in močne medijske pozornosti postavlja vprašanje varnosti. Tega vprašanja se je treba lotiti odgovorno, da ne bi povzročili neutemeljenega preplaha, da se sprejmejo vsi preventivni in nadzorni ukrepi, potrebni za zagotavljanje mirnega poteka različnih športnih prireditev.

5.3 Sodelovanje in preventivna priprava skupnih strategij posredovanja sta zato temeljna za vodenje velikih športnih prireditev.

5.4 Varnost bo v središču strategij organizacije dogodkov v prihodnjih letih in preprečevanje bo moralo biti eden od njihovih stebrov.

5.5 Združeni narodi so na generalni skupščini 6. septembra 2000 sprejeli deklaracijo, katere točka II določa: „Od vseh držav članic nujno zahtevamo, da posamezno in skupaj spoštujejo olimpijsko premirje sedaj in v prihodnosti ter da podpirajo prizadevanja Mednarodnega olimpijskega komiteja za spodbujanje miru in razumevanja med ljudmi s športom in olimpijskim idealom.“

5.6 Evropski svet v Bruslju (12. decembra 2003) in Evropski parlament (1. aprila 2004) sta se izrazila podobno. Predvsem zadnji je pozitivno sprejel, da je MOK (Mednarodni olimpijski komitej) ustanovil Mednarodno fundacijo za olimpijsko premirje, organizacijo, katere namen je promocija idealov miru in razumevanja prek športa.

5.7 EESO v svojem prispevku k razpravi o varnosti poudarja, da je treba iz olimpijskega premirja narediti „univerzalno sporočilo“ za vse svetovne športne prireditve v prihodnjih letih. EESO se strinja, da šport lahko prispeva k širjenju kulture dialoga ter omogoča številne priložnosti za srečanja.

6. Integrirana trajnost

6.1 Kot smo že povedali, turizem in šport potegneta za seboj zapletene odnose, ki vplivajo na družbo, gospodarstvo in okolje. Ta zapletenost je še večja ob dogodkih velikih razsežnosti („velikih dogodkih“).

6.2 Organizacijo teh dogodkov morajo voditi načela trajnosti: družbeno-kulturne, gospodarske in okoljske trajnosti. Smernice za trajnost turizma, ki jih je Evropska komisija sprejela v omenjenem nedavnem sporočilu „Osnovne smernice za traj-

nost evropskega turizma“⁽¹⁾ in ki so ocenjene v mnenju EESO na temo „Vsem dosegljiv in družbeno trajen turizem“⁽²⁾, je treba razširiti na šport in športne destinacije.

6.3 Z družbenega in kulturnega vidika morajo biti te športne prireditve zlasti priložnost za uveljavljanje identitet in uresničevanje kulturnih izmenjav. Zato predlagamo spodbujanje pobud in dogodkov športno/turistične narave, ki vključujejo več regij iz različnih evropskih držav (po vzoru programa Interreg).

6.4 S socialno-ekonomskega vidika je treba vztrajati pri tem, da je pomembno največjo pozornost nameniti lokalnemu prebivalstvu kot prvemu akterju prireditve. Načrtovanje različnih storitev in infrastruktur mora predvideti možnost, da jih prebivalci v prihodnosti uporabljajo. Lokalno prebivalstvo mora ravno tako biti referenca za oživitve zaposlovanja in izvajanje ukrepov usposabljanja, usmerjenih k prireditvam v ožjem pomenu besede.

6.5 Razviti so bili že modeli, da bi ocenili sposobnosti sprejemanja, ki jih imajo destinacije in ustrezne storitve z vidika okoljske trajnosti, in tudi z drugih vidikov. Zdi se zaželeno spodbujati širjenje in uporabo teh modelov tudi na športnih prireditvah, pri čemer se, kot je nakazano zgoraj, podpira celosten pristop, ki upošteva različne vidike v zvezi z družbo, gospodarstvom in okoljem.

6.6 Torej, določiti in podpreti je treba modele načrtovanja, vodenja in razvijanja teh dogodkov, da bi bilo od njih čim več koristi, zlasti v interesu ozemlja in skupnosti gostiteljice, ki vsekakor doživita negativne posledice in imata le redko od tega izmerljive koristi.

6.7 Športni dogodki velikega pomena so lahko priložnost za razvoj sposobnosti in znanja na visoki ravni, ki lahko srednje- in dolgoročno koristijo turistični/športni destinaciji z vidika kulture gostiteljstva in priprave na srečanje. Poleg tega lahko prispevajo k širjenju boljših praks v okviru povezanega upravljanja turizma in športa.

6.8 Organizacija zahtevnih prireditev zahteva predhodno dejavnost predvidevanja morebitnih sporov med prebivalci in začasnimi obiskovalci glede uporabe sredstev, storitev, prostorov in njihove kakovosti.

⁽¹⁾ COM(2003) 716 final.

⁽²⁾ UL C 32 z dne 5. 2. 2004.

6.9 Najpomembnejša dejavnost bo „upravljanje“, pri katerem sodelujejo sponzorji prireditev, organizacijske službe, lokalna predstavništva, predstavniki končnih uporabnikov, predstavnikov socialnih interesov in na splošno vsi vključeni akterji.

6.10 Športni dogodki se morajo uvrščati v srednjeročno in dolgoročno načrtovanje kraja in države gostiteljice. Predvsem je treba upoštevati vpliv teh prireditev na splošno podobo turistične/športne destinacije.

6.11 Znano je, da je sezonski značaj turizma ena od ovir njegovega razvoja. Zato športni dogodki lahko tudi spodbujajo politiko razvoja turizma in njegovega gospodarstva skozi vse leto, saj zagotavljajo optimalno donosnost in jamčijo za dolgoročno stabilnost zaposlovanja.

6.12 Koristno bi bilo uvesti in podpreti spremljanje današnjih in prihodnjih izkušenj, da bi prispevali k opredelitvi izkustvenega modela načrtovanja in vodenja športnih prireditev ob polnem upoštevanju zgoraj omenjenih družbenih, okoljskih in gospodarskih vidikov. Posebej se zdi koristno podpreti spremljanje, kar se tiče uporabe objektov in poznejše uporabe struktur in storitev, ustvarjenih za dani dogodek.

6.13 Na splošno je treba izpostaviti možnost sprejetja ukrepov, dejavnosti in priporočil, zajetih v večletnem evropskem programu za trajnostni razvoj turizma, z oblikovanjem Agende 21 tudi za šport in za destinacije, ki so za organizacijo in gostovanje dogodkov najprimernejše.

6.14 Treba je sistematizirati, širiti in deliti dobre prakse in pozitivne izkušnje na področju načrtovanja in vodenja turističnih in športnih dogodkov, tako da se spodbuja optimalno organizacijo velikih prireditev, katerih prizorišče bo kmalu Evropska unija.

7. Turizem, šport in usposabljanje

7.1 Težko bi dovolj poudarili primernost, da se na vseh ravneh okrepi usposabljanje in izobraževanje v politikah športa in turizma.

7.2 Takšna je usmeritev, ki jo priporoča tudi deklaracija o športu, priložena sklepom Evropskega vrha v Nici decembra 2000, ki poudarja, da „*mora Skupnost upoštevati ... družbeno, izobraževalno in kulturno vlogo športa ..., da bi spoštovali in spodbujali etičnost in solidarnost, ki sta potrebni za ohranitev njegove družbene vloge*“.

7.3 Povezovanje in krepitev pozitivnih vrednot, skupnih turizmu in športu, sta lahko močni orodji povezovanja na ravni prebivalstva, mest in držav.

7.4 Vrsta prireditev, ki so se začele leta 2004, se zdi torej toliko pomembnejša zaradi zastavljenega cilja: prenesti elemente in smernice usposabljanja s pomočjo velikih dogodkov, ki bodo deležni ogromne pozornosti v javnosti in pri institucijah.

7.5 Ta možnost se je še bolj okrepila, s tem ko se je Unija odprla desetim novim državam. Izobraževalni namen boljšega poznavanja Unije in njenih ljudstev ter vzajemna izmenjava vrednot, povezanih s športnim duhom, zvestobo in konkurenčnostjo, se bosta lahko razširila in delila z novimi državami članicami z uporabo velikih sredstev obveščanja.

7.6 Med osrednjimi vrednotami, ki jih je treba razvijati in širiti, so tudi strpnost, odprtost, gostoljubnost in pripravljenost za srečanje med različnimi ljudstvi in etničnimi skupinami. Uresničevanje teh vrednot, zlasti v novih državah članicah, zahteva ustrezno šolsko izobrazbo in usposabljanje vseh odraslih, zaposlenih v turizmu in športu, kakor tudi spodbujanje intenzivne izmenjave izkušenj. Turisti povezujejo s potovanji tudi pričakovanja glede zgoraj omenjenih vrednot.

7.7 Na športnih in turističnih dogodkih si bo treba prizadevati za zaščito pravice do ukvarjanja z različnimi disciplinami in do udeležbe na ustreznih dogodkih za vse skupine prebivalstva, zlasti najšibkeje, kot so mladi, starejši in invalidi.

7.8 Iz že omenjene deklaracije o športu, priložene Sklepom Evropskega sveta v Nici decembra 2000, izhaja, da je „*ukvarjanje s fizičnimi in športnimi dejavnostmi za invalide, telesno ali duševno prizadete, najprimernejše sredstvo individualnega razvoja, rehabilitacije, socialne vključenosti in solidarnosti ...*“.

7.9 Tovrstne ukrepe v prid najbolj zapostavljenih skupin prebivalstva morajo podpreti državne in lokalne oblasti, nacionalne zveze, športna društva in združenja, neprofesionalni klubi in šole.

7.10 Šolsko okolje je dejansko najplodnejši teren za širjenje pozitivnih vrednot in prispevanje k vzajemnemu poznavanju, saj je obdobje šolanja čas, ko se lahko stkejo tesne vezi med športom, turizmom in izobraževanjem.

7.11 Predlagamo torej, da se še naprej spodbujata mobilnost in izmenjava študentov preko športnih srečanj, ki vključujejo tudi čas za študij in temeljito preučevanje lokalnih stvarnosti in kultur.

7.12 Predlagamo tudi začetek sodelovanja med državami članicami na področju izmenjave informacij o dobrih praksah, zlasti pri vključevanju športnega turista v kulturno in družbeno življenje kraja športne prireditve, z namenom zmanjšati število nasilnih dejanj in nestrpnosti ter spodbuja priložnosti za vzajemni razvoj.

7.13 Zanimivo bi bilo tudi preučiti primernost uvedbe tečajev, namenjenih razvijanju novih veščin, potrebnih pri organizaciji turistično/sportnih prireditev, ki bi zajemala vse vidike turizma v povezavi z družbenim razvojem, integrirano trajnostjo, obveščanjem in trženjem.

8. Zaključki

8.1 Turizem in šport lahko dojemamo kot laboratorija za razvoj izmenjavo in delitev pozitivnih vrednosti, ki jih navdihuje spoštovanje drugega, in ki so usmerjene v skupno znanje, strpnost in vzajemno sprejemanje. Po svoji naravi sta ta dva sektorja primerna za izvajanje tega poslanstva in njuna vloga vse bolj pomembna v kontekstu vedno bolj dinamične družbe, ki jo zaznamujejo korenite družbene in kulturne, geopolitične in tehnološke spremembe.

8.2 Turizem in šport lahko, med drugim, znatno prispevata k doseganju ciljev Lizbonske strategije. Njun vse večji ekonomski vpliv lahko postane pravi vzvod gospodarstva Evropske unije, zlasti če bi dodobra izkoristili vse možnosti za razvijanje in širjenje veščin, povezanih s tema dvema sektorjema.

8.3 Vključitev turizma in športa v končno verzijo evropske ustave pomeni za ta dva sektorja zgodovinski preobrat. EESO upa, da bo Skupnost sedaj začela pomembno delovanje na teh dveh področjih in priporoča uporabo odprte metode usklajevanja, da bi zagotovili izmenjavo kapacitet in znanja ter soočenje na evropskem nivoju.

8.4 Turizem in šport sta dva zapletena in nehomogena sektorja, ki ju je zelo težko obravnavati skupaj in primerjati z gospodarskega in družbenega vidika. EESO predlaga ustanovitev **Skupne evropske opazovalnice** in banke podatkov, ki bosta sposobni v državah članicah zbirati, združevati in širiti znanja in najboljše prakse s področja razvoja teh dveh sektorjev.

8.5 EESO tudi upa, da bo Evropska unija spodbujala študije in raziskave, ki bi omogočile primerjalno analizo družbenega, ekonomskega in okoljskega vpliva dvojice turizem-šport na evropski ravni.

8.6 Širjenje kulture dostopnosti turizma in športa za vse ljudi ter priprava politik, ki bi takšno kulturo spodbujale, mora biti prednostna naloga vseh razvojnih ukrepov v teh dveh sektorjih, ki morajo upoštevati tudi najšibkejšo kategorijo prebivalstva, to so mladi, starejši in invalidi, pa tudi tiste z omejenimi finančnimi sredstvi. Zato bi bila dobrodošla kampanja osveščanja o tem, da sta dostopnost in trajnost kriterija, ki prispevata k boljši konkurenčnosti na trgu.

8.7 Predlagamo ustanovitev **Evropske agencije za turizem**, katere naloga bi bila ohranjanje posebnosti tega sektorja, analizirati njegove šibke točke, določiti morebitne razvojne smernice in opredeliti inovativne instrumente za trajnostno rast, ki jih je treba vključiti v strukturne ukrepe Evropske unije.

8.8 Turizem in šport sta vsestranska in kompleksna pojava z velikim razvojnim potencialom. To mnenje poudarja potrebo po horizontalni povezavi teh sektorjev na evropski ravni, da bi se ta potencial lahko uresničil tako na družbenem in ekonomskem področju kot na področju kulture. EESO poudarja tudi to, da bi bilo pri izvajanju predlaganih ukrepov stalno paziti, da bodo trajni, tako z družbeno-gospodarskega, kot kulturnega in okoljskega vidika.

8.9 To mnenje je EESO predstavlja pod imenom *Rimska deklaracija o turizmu in športu*, da bi bilo bolj prepoznavno in bi se ga lažje razširjalo ob velikih prireditvah, povezanih s turizmom in športom, ki se organizirajo na evropski ravni.

V Bruslju, dne 15. decembra 2004

Predsednica

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Anne-Marie SIGMUND